

Điều Văn trong tang lễ Thân Hữu Bửu Biều

Đỗ Hữu Hứa

Kính thưa Thượng Tọa, thưa quý ông bà, quý cô bác, quý anh chị... tôi xin quý vị cho tôi có vài lời với anh Bửu Biều.

Anh Biều ơi,

Được tin Anh ra đi, tôi bàng hoàng sửng sốt, không ngờ Anh đi lẹ thế!

Chị Biều cho biết ở bệnh viện Montfermeil (*Pháp Quốc*) ngày 30 tháng 12 Anh còn ăn được chút ít bánh cuốn với gia đình và uống Coca mà Anh thích. Tối đêm đó, Anh khó thở, họ hút đàm và Anh ngủ, rồi ra đi nhẹ nhàng lúc 8 giờ sáng ngày 31 tháng 12.

Đang khỏe mạnh đó mà bốn tháng sau đã ra người thiên cổ.

Số là sáng Chủ Nhật ngày 29/8/2021 Anh bị đột quỵ, được bệnh viện Henri Mandor cấp cứu, vài hôm sau được chuyển đến bệnh viện St Camille Bry-sur-Marne, tôi may mắn được đến thăm Anh, đi với anh Tăng; có lẽ chúng tôi là những người bạn đến thăm Anh trước tiên và chụp được ít tấm hình lưu niệm. Sau đó Anh được chuyển đến Trung tâm Phục hồi Sức khỏe ở Serris, một tháng sau thì được chuyển về viện dưỡng lão gần tư thất Anh. Ngày 26 tháng 12, Anh than mệt, họ đưa Anh vô bệnh viện Montfermeil và Anh từ trần tại đây.

Anh sinh ngày 16-8-1929 (*nhằm ngày 12 tháng 7 năm Kỷ Ty*) và nhẹ nhàng ra đi ngày 31-12-2021 (*nhằm ngày 28 tháng 11 năm Tân Sửu*) hưởng đại thọ 93 tuổi.

Khi còn ở Việt Nam, tôi biết Anh thuộc gia đình danh giá, thân phụ là cụ Ưng Tôn, làm tuần vũ nhiều tỉnh miền Trung; cụ có nhiều người con danh tiếng: cụu Thủ Tướng Bửu Lộc là một người con của cụ và là người anh đồng phụ đệ mẫu của Anh.

Anh là một giáo sư đệ nhị cấp các trường trung học ở Việt Nam, một trong 10 vị giáo sư xuất sắc được bộ Quốc Gia Giáo Dục cấp giấy ban khen.

Qua định cư ở Pháp, Anh có công việc vững chắc. Anh từng gia nhập hội Ái Hữu Công Chánh Pháp với tư cách thân hữu. Hàng năm có tổ chức những cuộc họp mặt Công Chánh và tiếp đón bạn bè từ phương xa đến hoặc trong mọi cuộc hội họp quan hôn tang tế, Anh là người tích cực tham gia. Là một người rất trân trọng tình bằng hữu, thường đón tiếp bạn bè đến ở nhà cả tháng trời. Là người trọng nghĩa khinh tài, Anh thường xuyên giúp đỡ bạn bè và người nghèo khổ.

Anh rất thương yêu vợ con, thường tỏ ra vui vẻ và hãnh diện về 2 trai, 1 gái thành đạt rực rỡ, tốt nghiệp nhiều trường Đại học cao cấp, và rất hiếu thảo. Đó là các cháu Bửu Bảo, kỹ sư, Bửu Sương Mai, dược sĩ, Bửu Vĩnh Bái, nha sĩ.

Anh là một học giả có tinh thần quốc gia chân chính, đã bỏ công sưu tầm nghiên cứu để hoàn thành những tác phẩm để lại hậu thế, có thể kể như sau:

- **L'Emigration - Histoire et Problème-xuất bản (khi 66 tuổi)** 1995
- **Religion - Guerre et Paix** 1998
- **Câu hò tiếng hát xứ Huế** 2002
- **Sắc thái văn hóa Việt Nam** 2005
- **Tôn giáo - Chiến Tranh và Hoà Bình** 2005
- **Ông Trời trong thi ca Việt Nam** 2008
- **Phương ngữ Huế trong thi ca xứ Huế** 2012
- **Những mảnh hồn nhỏ** 2012
- **Về Huế (Âm Hồn)** 2014
- **Tục ngữ, Thành ngữ** 2015

Viết về các danh nhân thân thế và sự nghiệp:

- Trương Vĩnh Ký 2017
- Nguyễn Trường Tộ 2017
- Phan Thanh Giản 2017
- Phạm Quỳnh 2017
- Trần Trọng Kim 2020

Có lần tôi hỏi sao Anh có nhiều thì giờ mà viết nhiều như vậy, Anh đã trả lời ngắn gọn: “Tôi viết nhiều như vậy là vì tất cả việc nhà cửa bà xã tôi lo chu toàn hết nên tôi rất rảnh rang”.

Đến đây tôi xin phép được nói với chị Bửu Biên đôi lời:

- Thưa chị,

Tôi cảm phục chị vô ngần, cảm ơn chị rất nhiều đã giúp cho người bạn của tôi có một cuộc đời hạnh phúc và thực hiện được những nguyện vọng của mình là viết được những pho sách về các vị danh nhân để lại hậu thế.

Chị biết không, nhiều lần anh đã tâm tình với tôi: “Moa có bà vợ đảm đang, tuyệt vời, đã tận tình cho moa đủ mọi mặt trong lúc tuổi già yếu, bà đã tổ chức hai ngày lễ mừng Thượng Thọ 80 tuổi và Đại Thọ 90 tuổi, rất trang trọng và hết sức bất ngờ, moa không hề hay biết trước”.

- Anh Biều ơi,

Sự ra đi đột ngột của Anh là một mất mát lớn lao cho gia đình, cho bạn bè tại Pháp cũng như tại các nước khác.

Anh biết không, khi hay tin Anh mất, có đến hàng chục bạn bè và thân hữu bảo tôi chuyển lời phân ưu đến gia đình Anh.

Riêng đối với tôi thì còn đâu những đêm dài hai đứa mình tâm tình với nhau. Tôi nhớ mãi câu Anh đã nói: “Tôi thấy bạn sống đơn côi một mình, con cháu thì ở xa nên thương bạn quá đi mà không biết làm chi hơn là cầu xin Trời Phật phù hộ cho bạn bình an, sức khoẻ luôn luôn tốt”. Tôi xúc động vô ngần và cảm ơn lòng ưu ái của Anh.

Anh Biều ơi,

Chúng ta đều biết rằng đời là vô thường, sắc sắc không không, có đó mất đó, có tụ có tan, có đến có đi, có sinh có tử. Nhưng không ai tránh khỏi ngậm ngùi buồn đau khi có thân nhân, bạn bè vĩnh viễn ra đi.

Tôi mới nói chuyện với Anh thì Anh không còn nữa. Ôi! Kiếp người nhân sinh là thế, như gió thoảng, như mây bay, như bông hoa sớm nở tối tàn, một thoáng hư vô ngàn năm vĩnh biệt.

Anh Biều ơi,

Anh đã làm xong bổn phận với Tổ Quốc, với gia đình, ông bà, cha mẹ, vợ con. Anh dứt bỏ cõi đời đầy nhiễu nhưng vui ít buồn nhiều này. Anh đi về cõi Vĩnh Hằng, nơi đó Anh gặp lại những người thân thương, Anh sẽ sống trong một Thế Giới an lạc, vô ưu.

Vĩnh biệt Anh.
Đỗ Hữu Hứa